

Lekce 24

Naše tělo a nemoci

Iniciativa Společenství
EQUAL

ne/2005
PROČ MĚM ZEMÍT STRANOU?

24.1 Struktury

Další, prosím.
Už jste u nás někdy byl?
Ještě ne.

Ke komu půjdeš?
Musím jít k lékaři.
Dám mamince dárek.

24.2 Dialogy

Dialog

Sestra, pacient

Sestra: Další, prosím.

Pacient: Dobrý den.

Sestra: Dobrý den. Posad'te se. Už jste u nás někdy byl?

Pacient: Ještě ne.

Sestra: Tak musíme vyplnit registrační kartu. Vaše jméno a příjmení, prosím.

Pacient: Zurab Abuladze.

Sestra: Datum a místo narození.

Pacient: 22. 4. 1971 v Tbilisi.

Sestra: To je v Gruzii?

Pacient: Ano.

Sestra: Jste pojištěný?

Pacient: Ano, tady mám kartu VZP.

Sestra: Nemáte alergii na nějaké léky?

Pacient: Myslím, že ne.

Sestra: Kdy jste byl naposledy očkovaný proti tetanu?

Pacient: To nevím.

Sestra: Objednáte se na očkování později. Teď chvíli počkejte, pan doktor vás zavolá.

Rozhovor

Sestra, pacient, doktor

Sestra: Můžete jít dál.

Pacient: Dobrý den, pane doktore.

Doktor: Dobrý den. Posad'te se. Jaké máte problémy?

Pacient: Včera mi bylo špatně. Zvracel jsem. Mám průjem.

Doktor: Bolí vás žaludek?

Pacient: Ano, trochu.

Doktor: Co jste jedl?

Pacient: Měl jsem kuře v rychlém občerstvení.

Doktor: Prohlédnu vás.

...

Doktor: To bude otrava jídlem. Musíte mít dietu a pít hořký čaj. V lékárně si kupte Smectu.

Pacient: To je nějaký lék?

Doktor: Ano. Je to prášek. Rozpusťte ho ve vodě. Budete ho brát třikrát denně.

Za týden přijdete na kontrolu.

24.3 Texty

Text 1

Malá Mai byla nemocná. Nemohla chodit do dětského centra, musela ležet v posteli. Měla rýmu a kašel. Matka si myslela, že je to viróza, ale Mai dostala taky vysokou teplotu. Sirup a nosní kapky, které matka koupila v lékárně, jí nepomohly. Bolelo ji v krku, nemohla dobře polykat. Matka s ní šla k lékaři. Ten Mai prohlédl. Zjistil, že má angínu. Dal jí antibiotika. Musí brát lék dvakrát denně. Mai je už lépe. Musí hodně odpočívat a jíst ovoce.

Text 2

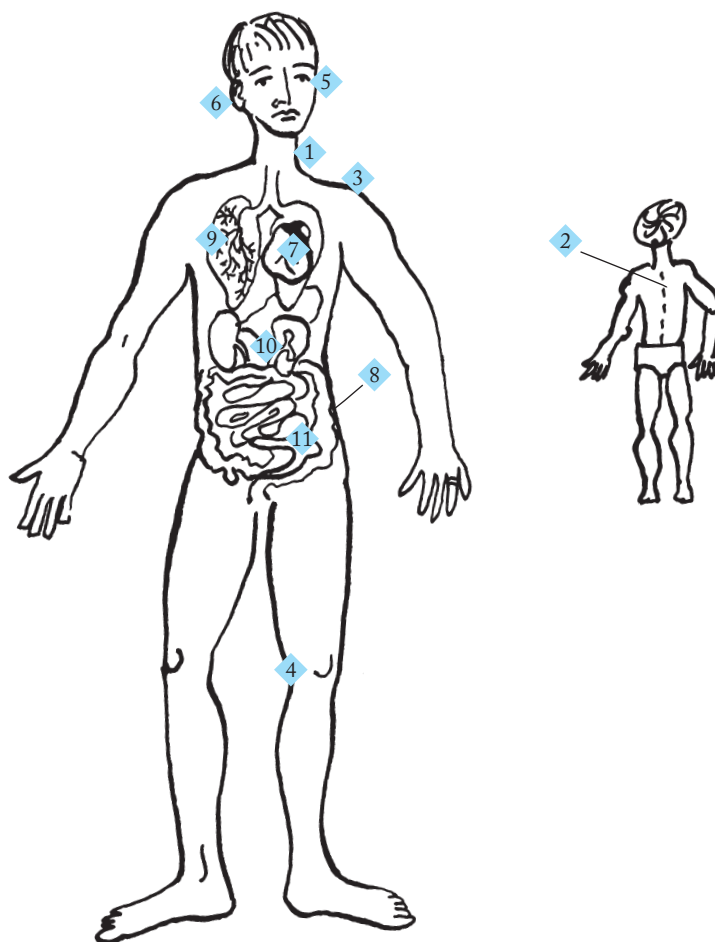
Narmila bolelo břicho. Myslel si, že snědl něco špatného, ale dieta mu nepomohla. Lékař ho poslal do nemocnice. Musel v nemocnici zůstat na vyšetření. Chirurg zjistil, že Narmil má zánět slepého střeva. Narmil musel hned na operaci.

Co nás ještě může bolet?

1. krk
2. záda
3. rameno
4. koleno
5. oko (pl. oči)
6. ucho (pl. uši)

vnitřní orgány:

7. srdce
8. ledviny
9. plíce
10. žaludek
11. slepé střevo

Proč ještě musíme do nemocnice?

Protože nás bolí záda.

Protože nás bolí srdce, ledviny, plíce.....

Protože si zlomíme ruku nebo nohu. Musíme jít na rentgen. Lékař nám řekne, že máme zlomenou ruku. Ruku nám dají do sádry. Sádru máme tři nebo čtyři týdny.

Proč chodí malé děti k lékaři?

Protože chodí na kontroly.

Protože chodí na očkování. Dostanou injekci proti žloutence, proti tetanu

Některé děti se bojí injekce.

Metodika M2**Cvičení****24.3.1 Doplněte vhodná slova:****a) Sestra, pacient**

S: , prosím.

P: Dobrý den.

S: Dobrý den. Posadte se. Už jste u nás někdy ?

P: Ještě ne.

S: Tak musíme registrační kartu. Vaše jméno a , prosím.

P: Zurab Abuladze.

S: Datum a místo..... .

P: 22. 4. 1971 v Tbilisi.

S: To je v Gruzii?

P: Ano.

S: Jste..... ?

P: Ano, tady mám kartu VZP.

S: Nemáte..... na nějaké léky?

P: Myslím, že ne.

S: Kdy jste byl naposledy..... proti tetanu?

P: To nevím.

S: Objednáte se na očkování později. Teď chvíli počkejte, pan doktor vás..... .

b) Sestra, pacient, doktor

S: Můžete jít

P: Dobrý den, pane doktore.

D: Dobrý den. Posad'te se. Jaké máte ?

P: Včera mi bylo Zvracel jsem. Mám průjem.

D: Bolí vás ?

P: Ano, trochu.

D: Co jste ?

P: Měl jsem kuře v rychlém

D: Prohlédnu

...

D: To bude jídlem. mít dietu a pít hořký čaj.

V si kupte Smectu.

P: To je nějaký lék?

D: Ano. Je to prášek. Rozpustíte ho ve vodě. Budete ho brát denně.

..... týden přijdete na

24.3.2 Odpovězte:

1. Proč Mai nemohla chodit do dětského centra?
2. Co jí bylo?
3. Co si myslela její matka?
4. Měla Mai teplotu?
5. Co koupila matka v lékárně?
6. Proč šla Mai k lékaři?
7. Co zjistil lékař?
8. Jak často musí Mai brát lék?
9. Co musí Mai dělat?
10. Proč si Narmil myslel, že snědl něco špatného?
11. Kam ho poslal lékař?
12. Co zjistil chirurg?
13. Zůstal Narmil v nemocnici?

24.4 Slovní zásoba

alergie
beru, inf. brát
brýle
dieta
chirurg
karta
kontaktní čočky
ledviny, pl.
nemocnice
objednám se,
inf. objednat se
očkovaní
očkovaný
operace
optik
pacient

pamatuju si,
inf. pamatovat si
plíce
pojištění
pojištěný
posadím se,
inf. posadit se
poukaz
průjem
předepíšu,
inf. předepsat
registrační
rozpustím,
inf. rozpustit
rychlé občerstvení
silný

slépé střevo
sním, inf. sníst
srdce
vyberu, inf. vybrat
vysoký
vyšetrím, inf. vyšetřit
záda, pl.
zánět
zjistím, inf. zjistit
zlomený
zlomím (si),
inf. zlomit (si)
zvracím, inf. zvracet
žaludek

24.5 Gramatika

Nová slovesa

	zlomit (si)	zjistit	objednat se	zvracet	vyšetrít	sníst	brát	vybrat	předepsat
já	zlomím (si)	zjistím	objednám se	zvracím	vyšetrím	sním	beru	vyberu	předepíšu
ty	zlomíš (si)	zjistíš	objednáš se	zvracíš	vyšetríš	sníš	bereš	vybereš	předepíšeš
on, ona	zlomí (si)	zjistí	objedná se	zvrací	vyšetrí	sní	bere	vybere	předepíše
my	zlomíme (si)	zjistíme	objednáme se	zvracíme	vyšetríme	sníme	bereme	vybereme	předepíšeme
vy	zlomíte (si)	zjistíte	objednáte se	zvracíte	vyšetríte	sníte	berete	vyberete	předepíšete
oni, ony	zlomí (si)	zjistí	objednají se	zvracejí	vyšetrí	snědí	berou	vyberou	předepíšou

L-forma

	zlomil/ a/i/y (si)	zjistil/ a/i/y	objednal/ a/i/y	zvracel/ a/i/y	vyšetril/ a/i/y	snědl/ a/i/y	bral/ a/i/y	vybral/ a/i/y	předepsal/ a/i/y
--	-----------------------	-------------------	--------------------	-------------------	--------------------	-----------------	----------------	------------------	---------------------

Dativ singuláru substantiv

dám ukážu půjčím koupím řeknu děkuju líbí se telefonuju	doktorovi lékaři doktorce sestře dceři mamince Halyně Evě
--	--

Komu to řekneš?

Řeknu to učiteli.

Komu ukážeš fotku?

Ukážu fotku kamarádovi.

Komu koupíš květiny?
Koupím květiny učitelce.

Předložka k/ke + osoba

Jdu	k/ke	doktor ovi léka ři doktor ce dce ři Halyn ě
-----	------	--

Ke komu jdeš?

Jdu k zubaři.

Ke komu půjdete?

Půjdeme k právníkovi.

Ke komu jste šli?

Šli jsme k ředitelce školy.

Kam? Ke komu? Za kým?

Kam jdeš? Jdu do ordinace. Jdu do třídy. Jdu k učiteli. Jdu za učitelem. Jdu do ředitelny. Jdu na návštěvu. Jdu do nemocnice.	Ke komu jdeš? Jdu k lékaři. Jdu k ředitelce. Jdu ke kamarádovi. Jdu k chirurgovi.	Za kým jdeš? Jdu za lékařem. Jdu za ředitelkou. Jdu za kamarádem. Jdu za chirurgem.
--	---	---

Metodika M3

Jdu do ordinace k lékaři.

Jdu do třídy k učitelce.

Pádové otázky po předložkách

	Kdo?	Co?
od, u	Od koho jsi dostal dopis? U koho jsi včera byl?	
k/ke	Ke komu pojeděš? Ke komu se objednáš?	
na, pro, o	Na koho myslíš? Pro koho kupuješ dárek?	Na co se těšíš? O co jsi žádal?
o	O kom jste mluvili?	O čem jste mluvili?
s/se, za	S kým ses seznámil? Za kým jdeš?	S čím piješ kávu?

Cvičení

24.5.1 Dejte slovesa do správného tvaru:

objednat se: já , já a dcera , studentky , ty

zlomit (si): ty , my , Narmil , já

vyšetřit: lékař , já musím , doktorka

předepsat: doktor , ona , ty

zjistit: já , policista , my , děti , vy

sníst: můj syn , já , Mai a já ,
Boris a jeho kamarád

brát: ty , vy , Zurab , my ,
malá Mai

vybrat si: pacient , já , kamarádky , vy ,
já a moje sestra

24.5.2 Doplňte do vět slovesa:

sníst
brát
vypít

vybrat si
objednat se
zjistit

bolet
předepsat
vyšetřit

zlomit si
zvracet

1. Budete ty kapky dvakrát denně.
2. Včera jsem nohu.
3. Bylo mi špatně,
4. Lékařka mu antibiotika.
5. Půjdu do nemocnice, chirurg mě
6. Paní Abuladze, kdy nové brýle?
7. Já a sestra , že nám někdo ukradl doklady.
8. Zítra k zubaři, protože mě zub.
9. Děti půlku dortu a džus.

24.5.3 Pracujte ve dvojicích. Ptejte se a odpovídejte:**a)** Komu jsi dal/a dárek?

sestra, maminka, tatínek, bratr, teta, dcera, syn, babička, dědeček

.....

b) Komu to řekneš?

kamarádka, Halyna, manželka, kamarád, Boris, učitel, policista

.....

c) Komu jsi půjčil/a mobil?

bratr, učitelka, kamarád, kuchař, sestra, Eva, Tomáš

.....

d) Komu ukážeš tu fotku?

lékař, zubařka, právník, překladatelka, ředitel, psycholog, policistka

.....

e) Komu se to líbí?

já, syn, ona, my, student, cizinka, oni, vy

.....

f) Komu jsi koupil/a čokoládu?

kuchař, ředitelka, manželka, manžel, kamarádka

.....

g) Komu budeš telefonovat?

psycholožka, překladatel, chirurg, ředitelka školy

.....

24.5.4 Slova v závorkách dejte do správných tvarů:

1. Zítra pojedeme k (bratr) na (návštěva).

2. Před týdnem jsme jeli k (právník).

3. Mai chce večer jít ke (kamarádka) na (večeře).

4. Pane Petrove, musíte jít k (ředitelka) do (kancelář).

5. Bolí ho zub, půjde k (zubař).

6. Musím jít do (třída) k (učitel).

7. Minulý rok jsem jezdil do (Brno) k (psycholožka).

8. Včera jsem šel k (chirurg). Dal mi sádru.

24.5.5 Zájmena v závorkách dejte do správných tvarů:

1. Děkuju (ty) za pomoc.	6. Lékař (já) musel dát ruku do sádry.
2. Děkoval jsem (oni) za pomoc.	7. Kdy (ty) operovali slepé střevo?
3. Telefonoval jsi (on)?	8. Koupíš (my) zmrzlinu?
4. Dal jsem (ona) květiny.	9. Řekneš (já), kde jsi koupil ty hezké boty?
5. Ukážu (vy) nové fotky.	10. Stýská se (on)?

24.5.6 Pracujte ve dvojicích, ptejte se a odpovídejte:

- a)** Ke komu ses objednal/a?
právník, zubařka, psycholog, právnička

.....

- b)** Koho vyšetřuje lékař?
pacientka, malá Mai, malý Zurab, manželka, dědeček

.....

- c)** Komu lékař předepíše léky?
pacient, cizinka, syn, dcera

.....

- d)** Co ti předepsal lékař?
lék, léky, antibiotika, kapky, mast

.....

- e)** Co jsi včera snědl?
kuře a rýže, maso a omáčka, pizza se žampiony, půlka chleba se sýrem

.....

- f)** Jak často musíte brát lék?
2x, 3x, 1x, 4x denně

.....

- g)** Co si vyberete?
nové brýle, kontaktní čočky, dobrá čokoláda, jedna červená růže, brazilská káva, čokoládová zmrzlina, česká kniha o Praze, dvoulůžkový pokoj, zelená sukně.

.....

.....

.....

24.5.7 Doplněte do vět vhodná slova:

1. Zlomil jsem si ruku, musím do Ruku mi dají do
2. Lékař mě do nemocnice.
3. Musím na slepého střeva. Potom zůstanu týden v
4. Bolelo ji Šla do nemocnice na
5. Kdy ti operovali ?
6. Bolí mě Musím se objednat k
7. Potřebuji nové brýle. Odpoledne půjdu k
8. Bolí mě Asi jsem snědl něco špatného.
9. Bolí mě Nemůžu chodit.
10. Nechci lyžovat. Bojím se, že ruku.
11. Malý Zurab se bojí proti tetanu.

24.5.8 Doplněte zájmena *kdo, co* ve správném tvaru a odpovězte:

1. Od máš brýle?	8. Za jsi byl odpoledne?
2. jsi viděl televizi?	9. S chcete pizzu?
3. Ke pojedíš v neděli?	10. Na čekáš?
4. U jsi bydlel v Brně?	11. jsi navštívil v nemocnici?
5. pojedíš do nemocnice?	12. Od si chceš půjčit auto?
6. S jsi včera mluvil?	13. Pro kupuješ tu knihu?
7. byl v ředitelně?	14. Do se zamiloval Romeo?

24.6 Shrnutí

U očního lékaře

Dialog

Boris, sestra, doktor

Boris telefonuje do ordinace očního lékaře. Mluví se sestrou.

Boris: Dobrý den. Chtěl bych se objednat na vyšetření.

Sestra: Můžete zítra, v úterý, v jednu hodinu?

Boris: Ano, určitě přijdu. Na shledanou.

...

Boris: Dobrý den, pane doktore. Potřebuji předepsat brýle.

Doktor: Nosíte brýle?

Boris: Doma jsem nosil kontaktní čočky, ale tady si koupím brýle. Čočky jsou moc drahé.

Doktor: Sedněte si tady, vyšetřím vás.

...

Doktor: Potřebujete silnější brýle. Dám vám poukaz na brýle.

Půjdete do oční optiky a tam si je vyberete.

Pojišťovna vám zaplatí asi 200 korun, zbytek platíte vy.

Otázky:

1. Kam telefonoval Boris?
2. S kým mluvil?
3. Co chtěl?
4. Kdy šel k lékaři?
5. Nosil Boris někdy brýle?
6. Proč už nechtěl čočky?
7. Co zjistil lékař?
8. Co dal lékař Borisovi?
9. Kam půjde Boris pro brýle?
10. Bude Boris platit všechno?

Cvičení

24.6.1 Doplňte vhodná slova podle textu:

Boris telefonuje do ordinace lékaře. Mluví se Potřebuje se objednat na Chce předepsat Doma nosil Doktor ho a dal mu Boris musí jít brýle do..... mu zaplatí 200 korun.

24.6.2 Ptejte se na podtržené výrazy:

1. Dostal jsem dopis od rodičů.
2. Byl jsem u kamarádky.
3. Pojedu k bratrovi.
4. Pojedu ke kamarádovi.
5. Objednám se k zubaři.
6. Myslím na manželku.
7. Kupuju dárek pro sestru.
8. Těším se na fotbal.
9. Žádal jsem o azyl.
10. Mluvili jsme o sportu.
11. Seznámil jsem se s právníkem.
12. Jdu za učitelkou.
13. Piju kávu s mlékem.
14. Šel jsem za lékařem.

24.6.3 Doplňte předložky:

1. Máte alergii penicilin? 2. Už jste nás někdy byl? 3. kým jdeš do nemocnice? bratrem, operovali mu slepé střevo. 4. Asi máte zlomenou ruku. Musíte jít rentgen. 5. Kdy jste byl očkovaný tetanu? 6. Musíte se objednat očkování. 7. Antibiotika dostanete lékárně. 8. týden přijdete kontrolu. 9. Malá Mai musela ležet posteli. Bolelo ji krku. 10. Matka šla dcerou lékaři. 11. Lékař mě poslal nemocnice. 12. Boris musel operaci. 13. Ruku mi dali sádry. 14. Ten prášek rozpustíte vodě. 15. Malý Zurab nechtěl jít vyšetření srdce, ale musel. 16. Půjdu si vybrat brýle oční optiky. 17. kým mluvil pacient? Mluvil sestrou. 18. Telefonuje ordinace. 19. koho potřebuješ tu mast?

24.6.4 Doplňte zájmena ve správném tvaru. Pozor na slovosled:

- a)
1. Musíte vyplnit registrační kartu.
 2. Večer jsem psal dopis mamince.
 3. Lékař prohlédl Mai a Zuraba.
 4. Lékař dal injekci Mai a Zurabovi.
 5. Prášek rozpustíte ve vodě.
 6. Mám pro kamarádku dárek.
 7. Musíte pít hořký čaj třikrát denně.
 8. Byl u lékaře odpoledne.
 9. Mluvil jsem s ředitelkou včera.
 10. Dostal jsem od učitele slovník.
- b)
1. Už jste u (my) někdy byl?
 2. Prohlédnu (vy).
 3. Lékař (já) předepsal antibiotikum.
 4. Přijdu pro (ty) ve tři hodiny.
 5. Bolelo (já) břicho.
 6. Půjdeš se (já) do nemocnice?
 7. Chtěl bych se s (vy) seznámit.

24.6.5 Doplňte do dialogů chybějící repliky:

- a) Sestra:
- Pacientka: Dobrý den.
- Sestra: ?
- Pacientka: Ještě ne. Nepotřebovala jsem lékaře.
- Sestra: ?
- Pacientka: Olga Kubinska.
- Sestra: ?
- Pacientka: Ano, tady mám kartu VZP.
- Sestra: ?
- Pacientka: To bohužel nevím.

b) **Doktor:** Jaké máte problémy?

Pacient:

Doktor: A máte teplotu?

Pacient:

Doktor: Prohlédnu vás. Máte chřipku.

Pacient: ?

Doktor: Antibiotika brát nemusíte. Vezmete si paralen na teplotu.

Předepíšu vám sirup na kašel a nosní kapky. A koupíte si hodně vitamínů.

Pacient: ?

Doktor: Za týden.

24.6.6 Odpovězte:

Co nás může bolet?

Co musíme vyplnit u lékaře?

Co nám předepíše lékař?

Proč chodí malé děti k lékaři?

Proč jdou rodiče do školy?

Co vyplníme na poště?

Co ukážeme policistovi?

Čeho se bojí některé děti?

24.6.7 Situace. Pracujte ve dvojicích:

Student A je pacient. Jste v ordinaci. Musíte říct lékaři, že vás bolí žaludek, že jste zvracel a že máte teplotu. Lékař vám řekne, co máte dělat. Zjistíte, kdy máte přijít na kontrolu.

Student B je lékař. Je u vás pacient. Zjistíte jeho problémy. Řeknete mu, že ho prohlédnete a řeknete mu, co má dělat a kdy má přijít na kontrolu.

24.7 Fráze

Vyjádření soustrasti

Učitelka, Tuyen

Učitelka: Tuyen, co se ti stalo? Proč pláčeš?

Tuyen: Dostala jsem dopis. Teta píše, že zemřel můj dědeček.

Učitelka: To je mi moc líto. **Upřímnou soustrast.**

Tuyen: Děkuju. Měla jsem dědečka moc ráda.

Učitelka: Kolik mu bylo roků?

Tuyen: Bylo mu 78. Ale byl pořád zdravý.

Učitelka: A na co umřel?

Tuyen: Umřel na zápal plic.

Metodika

Metodika M1:

Doplníme seznam podle možností a zájmu studentů.

Metodika M2:

1. Doplníme seznam nemocí podle potřeb studentů. Studenti si vytvoří individuální rejstřík nemocí, případně vnitřních orgánů. Části těla a jednotlivé orgány procvičujeme pomocí obrázku, potom ve větě Bolí mě Následně drilujeme: Proč musíte do nemocnice? Bolí mě
2. Upozorníme na prepozici PROTI + dativ: očkování proti..... .

Metodika M3:

Dativ probíráme pouze fakultativně, výběrově. Vycházíme z individuálního rejstříku studentů. Procvičujeme jej pomocí dobře známých substantiv a frekventovaných sloves.

Metodika M4:

Procvičujeme otázku *Co se ti stalo?* a *Na co umřel?* s různými reakcemi.

Nejdříve pracujeme se studenty, potom si studenti připraví podobný dialog a předvedou ho.

